

VÁROS A

A kőkaput egy királynőnek építtették.

A királynőt *Mária Teréziának* hívták: 1764-ben érkezett a Duna-parti városkába, amelynek ő küldött püspököt, bizonyos *Migazzi Kristótot*. A püspök építészé, *Canevale*, építette a kaput. Az egyetlen Magyarországon és mára a legnagyobbat Közép-Európában. A diadalkapu kis modelljével sűrűn találkozni Vácot, a szép tanásháza szobáiban is... A kőkapu: a barokk múlt.

És a kapu kétszeresen is jelkép.

Először a *barokké*, amely a sokszor elpusztult Vác újjáépülésének és városi arculatának uralkodó stílusa lett; másodsor, talán véletlenül, a *kapu* jellegé. Mert Vác — nemcsak a kifejezés kezd ismertté válni — a Dunakanyar kapuja, a balpart mini-fővárosa. Különböben nemcsak a barokk és a táji szépség jellemző rá, de az a (közvéleményünkben talán kevésbé ismert) tény is, hogy üzemei révén egyik legerősebben munkástól segű városunk. Igaz, a Dunai Cementmű porfelhője nem a legrokonszenvesebb zászló a város fölött — de hát talán még ezen is segít (ha nem is a legközelebbi jövőben) egy nem olcsó berendezés. Más kérdés, hogy a nagyüzemnek a *Naszály* mögé telepítése jobb megoldás lett volna — eső után köpönyeg. *Cementporból*.

Migazzi hercegek lesz

Hanem a város és a táj arculatához most már a három kémény is hozzátartozik: odalátzik a verőcei strandra is, látni a szendehelyi út katalinpusztai kanyarából is; ha a kőkapu a múlt, ez a három karcsú kémény a gyors építési szükségletekkel kínlódo *ma*.

Ha minden barokk történet igaz, akkor *Migazzi* a váci kőkapunak is köszönhetette, hogy végül bécsi hercegek lett; az viszont mindenesetre kétségtelen, hogy ennek a régi főpapnak köszönheti Vác a rangot: egyik legszebb barokk műemlékekkel rendelkező városunk rangját. (Még a szomszéd Verőcének, az *Anonymus* által *Vereneccának* írt községnek is jutott a püspök alkotásából, *Canevale* építészeteiből, egy remek kis kastély, amelyben most öreg apácák töltik morzsolódo éveiket.)

És azelőtt?

Aki a *régebbi* Vácra kíváncsi, csak a *Vak Bottyán múzeumban* tudakozódhat, mert a korábbi évtizedeknek alig maradt néhány faldarabnyi emléke. Az ókor és a középkor Váca elsüllyedt, mint annyi más magyar város, szárazföldi Atlantiszéktől eltűnt a tatárjárás és a török háborúk mélységeiben.

A múzeum maga — *Pauer* tanár úr háza, aki 1930-ban a múzeumegyesületre hagyta. Szép és derék cselekedet volt, áldás a tanár úr emlékére. Bár lett volna nagyobb háza. Mert bizony a gyűjtemény kinőtte a földszintes épületet.

Még a pincéjét is a ragyogó kőtár, — de különösen a termeket az elmúlt századok átlagosnál gazdagabb anyaga.

Kilenc évszázados város múltjáról van szó! Vác neve — „*Wac civitas*”-é — megintcsak egy apátság alapító-

levelében bukkan fel, akár Fehérvaré („*Feheruarra me-neu hođu utu rea*”) a tihanyiban. A *garamszentbenedeki* alapítólevél emléti meg. Hogy aztán Vác miről kapta a nevét, arra nézve két alternatívánk is van. Az egyik szerint egy *Vác nevű erdei remetéről* kapta — a másik szerint Géza herceg, László testvére nevezte el így. 1077-ben Gézát mindenesetre itt temették el, bizonyára kedves városa volt „*civitas Vác.*”

Tatár tűz, török vízvezeték

Aztán jött a sárga vihar és „*kiket kardra hányni nem akarának, a tűzben mind összeégeték*”, kesereg a *Carmen Miserabile* soraiban *Rogierius*. Micsoda püspöki székesegyház pusztult el, a benne égett váciakkal együtt! Mi maradt ebből? Néhány törött kő. Néhány pénzdarab. Egy kis töredék, ún. „*limoges-i kereszt*”... És egy szép férfifej, XI. századi munka, a többi — néma csend, ahogyan *Shakespeare* mondaná. (De sok mindenre mondhatná a magyar múltban is.)

De persze újjáépítésre és talpraugrásra itt is volt erő — 1255-ben már itt ülnek össze *Nógrád*, *Gömör* és *Kis-hont* képviselői; aztán a magyar reneszánsznak itt, harmad úton Buda és Visegrád között, néhány ragyogó emléke terem. Nem sok marad belőle, de sokat sejtető töredékek. Ez a reneszánsz Vác személyében *Báthori Miklóshoz*, az 1474-től 1506-ig püspök és földesúr *Báthorihoz* kapcsolódik, aki Mátyás barátja, aki számára („*maszek munkában*”?) a királyi műhelyek ügyes kézművesei is dolgoztak s aki így mázas padlócsempék között élt, vörösmárvány keretű ablakon nézett ki (gondoljunk a visegrádi palota rózsaszínű kútjára...) és a falakon itt fenyegetett *sárkánygyíkfejes Báthori-címere* is. 1485-ben még országgyűlést is tartottak itt: a kor a virágzó Vác kora.

Ezt a virágot is letörte Mohács.

De Vác határváros lesz hódoltságai és királyi magyar terület között, néha senki földje, néha mindenkié: több mint harminc gazdacseré, egymást érő ostromok városa. Ami ezekből az évekből megmarad: „*egykorú met-szetek*” mindenféle várvívásokról, — de azért *közműis*.

Aki Vácot vizet iszik, *hét és félkilométeres* szakaszon még mindig *török csatornán* át kapja! Jól építettek a műszaki agák, ha ez volt a rangjuk.

Amikor aztán elmentek... egy teljes család maradt a városban — már adófizetési szempontból annak tekinthető család. Újra betelepítés indul, újra németekkel, mint a tatárjárás után is. Amikor az első adóösszeírást megejtik, ilyen tételek kerülnek bele: „*Hadzsi Jakab háza, 17 rőf hosszú, szomszédai Ferhád, Iszmáil, Kurd Ali ingatlana és a Duna.*”

„Ejh, mi a kő, tyúkanyó...”

A török 1686-ban takarodik el; de béke még sokáig nem jön. A kuruckorban a vár katonai erősség — parancsnokát úgy hívják, ahogy ma a múzeumot. *Vak Bottyán János*... És a következő évtizedek már átfolytak a barokkba, *Migazzi* és *Mária Terézia*, *Canevale* és *Ambró Ferenc Ignác* éveibe. *Ambró* nem püspök és nem építész: *nyomdász*. A városban, amelynek szép székesegyháza *Maulbertsch* freskóiba öltözik, — megjelenik az *Uránia*, a magyar irodalomtörténet első szépirodalmi folyóirata. Ebben nyomják később a *Várásfüvöla* első hazai bemutatójára a partitúrát: és nyomnak itt méhtartási kézikönyvet és istenes imakönyveket tudós papok hasznára és szolgálatára.

A Dunán pedig forog a vízimalmok kereke. Több mint ötvené! *Molnár* város „*Alt und Neu Waitzen*”, ahogyan egy német forrás nevezi; s ebben a városban la-

KŐKAPUNÁL

kik 1848-ban egy bizonyos *Petrovics* nevű dunavecsei mészáros is, itt írja fia, Sándor azt a verset, amelyet Vácun is tud minden ügyes nyolcéves: „*Ejh, mi a kő, tyúkanyó kend...*”

Vác szabadságharcbeli szerepe is ott csillog a tárlók üvege mögött; *Damjanich* és *Klapka* nagyszerű felszabadító csatájának adatai, és egy kiáltvány, amely 1849 áprilisában azzal fenyeget, hogy népünk „készen áll élethalál harcra” és hogy „minden magyar fejezt három osztrák fej esik!” A kiáltvány aláírásában az ember némi meghökkenéssel ismer rá — csak négy hónappal Villágos előtt! — *Görgey* nevére...

Bonyolult dolog a magyar történelem — még a helytörténet is. Élt itt egy izzó magyar, 48-as főorvos, akit 1863-ban hosszú börtönre ítélték osztrákellenes szervezkedésért — és akit *Emerich Gottfriednek* hívtak; és volt itt tüntetés — 1860-ban, amelynek résztvevői *Kosuthot*, *Garibaldi*t és *Napóleont* éltették; valamennyiük neve egy gótbetűs német rendőri jelentésből maradt ránk, így lett Vác egyik becses emléke egy — *Bachszandár jegyzőkönyve...*

Dehát sok névsorra kell rápillantani a múzeumban: 1919 halottaira is, akiket *Balázs főfegyőr* és még két férfi kísért át a Pokol-szigetre... és sosem hozott vissza. Volt köztük elektrotechnikus, betegpénztári igazgató, sok munkás, orosz hadifoglyok; és követte őket egy korszak, a szomorú levelek áradatával. Ezekből sok maradt. Jórészt a Főméltóságú Asszonyhoz szóltak, hogy „enyhítsen egy munkanélküli család öt gyerekének nyomorán”.

A Toldi Miklós utasai

De a Horthy-világ tárlói már a *mába vezető hidak* és a jelent Vácott az utcákon kell keresni, nem a bármilyen jó színvonalú múzeumban...

Azon a vízen, ahol 1919-ben 19 halálraítéletet vittek át a Pokol-szigetre, vidám dohogással tart a város révéje felé a *Toldi Miklós*. Toldi Miklós — jó ötlet volt így keresztelni a Diesel-kompot — kisebb testvére a Balaton szántódi óriásának és kocsit, autót kirándulókat cipel. Mindig van kit: a vidék és a város forgalmasabb, mint valaha is.

Pedig a forgalom se idegen itt. Elvégre az első magyar vasútvonal végállomásán vagyunk: s most hozzátehetjük, legfiatalabb villamosított vonalunk egyik legnagyobb állomásán. A diesel-elektromos mozdonyoknak *vége* játék lett az a távolság, amely *Széchenyi* korától 1971-ig majdnem egyforma nehéz „házifeladat” volt az állomásokon lassan megálló és még lassabban újra felgyorsuló gőzparipáknak.

Azt mondja *Tari Kálmán* tanácselnökhelyettes is, *Monori Balázs* titkár is, de *Pászthory Lóránt*, az idegenforgalom helyi vezetője is, hogy ez a gyorsuló forgalom sokat jelent Vác számára, de azért túlnyomórészt — *tranzitforgalom*. Hogy *ne legyen az*, hogy Vác „megkösse” az idegent, hogy hosszabb útmegszakításra készítse, ahhoz mindene megvan; nemcsak a székesegyházra, a barokk főtérre, a kedves vendéglőkre, a szép strandra, a Pokol-szigetre és a környező táj szépségére gondolok, de a közeli-távoli falvak, a Duna-kanalyar csak egy macskaugrásnyira fekvő apró „bázisaira” is. Most persze számokat kellene írni, hogy hány tízezer ember tanyázik le vasárnaponként így is „*Civitas Wac*” régi falai között. A Toldi Miklós mindenestre 12 ezer embert szállít átlagos hétféteken; vonaton, autón, buszon, néha több tízezer bel- és külföldi járja az utcákat: és a 900 éves évfordulót arra akarják felhasználni, hogy ezeket a seregeket — hosszabb táborozásra késztessek.

Most lesz város igazán

Ami van hozzá, részben már elmondtam. Ami nincs hozzá, az, sajnos, a szálloda — dehát az is igaz, hogy 34 kilométernyire Pesttől és annyi camping viszonylagos közelségében ez nem áthághatatlan akadály. Ami megint kevés van, az elég friss és színvonalas idegenforgalmi propagandaanyag: (nemrégiben német vendégek reklamáltak jó és alapos váci Baedekert) ... Ami persze azt illeti, hogy a jó propaganda kedvet teremtenne Váchoz és a vendéget *nem tudnák hova fektetni*, az megint igaz. Mivelhogy a száz „idegenforgalmi ág” óriási többségét *sosem turisták foglalják le*, hanem a DCM, a Forte, az Izzó meg a többi územ különböző szakmai és tapasztalatserelő vendégei...

Művelődési otthonukat is kinőtték. A tervezése mindenestre folyik — megépítése még keresi a maga *Migazziját*, már *mecénás* vonalán. Épül viszont egy nagyszerű étel-miszer-áruház — és szinte hónapról hónapra csinosodik és kulturálódik a város egész képe, ami persze nem megy árokásás és kábelfektetés és toronydaruk mozgása, egyszóval minden fejlődő magyar városban megszokott felfordulás nélkül.

Dehát ez a kőkapu táján (a kőkapu is nemrég újult meg, nagyon szép mestermunkával) megszokott. A vendég jön, megcsodálja a barokkot, kissé borzong a fegyház — aktív intézmény, egyben mégis nagy idők és különös rabságok tanúja, *Frankel Leó* óta — falainál, sétál a szép sportpálya körül, benzint vesz a kútnál, s mindenütt változás és mozgás fogadja. 897 évesen most kezdi megtalálni igazi városi létét a vízimolnárok, török vízvezeték-építők és műpártoló püspökök városa.

Amikor a sokat korholt *három kémény* füstöl a hártárban.

Baktai Ferenc

Jól szerkesztik a Panoráma-útikönyveket!

A Panoráma közelmúltban jelentette meg Magyarország című nagy útikönyvének új kiadását és ez alkalmat adott arra, hogy a kiadó munkájáról a sajtó képviselőit tájékoztassa.

A tájékoztatóra a MUOSZ Idegenforgalmi Szakosztálya és a Panoráma Idegenforgalmi Szerkesztőség hívta meg az újságírókat, akik zsűfólásig megtöltötték a MUOSZ Székházának Rózsa Ferenc-termét. A vendéglátók meghívása és az újságírók nagy száma bizonyítja, hogy az útikönyvkiadás iránt mindinkább fokozódik az érdeklődés.

Mint dr. Tamás György, az Országos Idegenforgalmi Tanács titkára megjegyezte: útikönyvekre többféle szempontból van szükség. Az egyik, hogy az útrakelő turista tájékoztatót kíván kapni arról a helyről, ahova készülődik. Eleve óhajtja megismerni az adott hely klímáját, történelmét, műemlékeit, érdekességeit, tehát nemcsak azt, hogy hol szállhat meg, milyen ellátásban részesülhet. Az új típusú, az egy helyen csak rövid napokig tartózkodó turistát az útikönyvek felkészítik mindarra, ami vár rá. Útja befejezése után, az elkövetkező hétköznapiokon ugyancsak nézegeti, olvasgatja az útikönyvet, amely segít feleleveníteni emlékeit. Az útikönyv tehát mást és többet nyújt, mint más műfajú idegenforgalmi kiadvány.

— Az útikönyvet ma már megveszik azok is, akik nem utaznak, de mégis szeretnék megismerni egyik vagy másik országot, tájat, várost. Ma az olvasóközönség sokkal inkább lapozgatja a sokrétű útikönyveket, mint az egykori földrajzi útleírásokat.

— Az útikönyv — mondotta dr. Tamás György — ma már új irodalmi műfaj. A külföldi nagy kiadók igyekeznek saját ízlésük szerint kialakítani egy-egy útikönyvtípust és a világ országait aszerint bemutatni. Úgy vélem, hogy a Panoráma-útikönyveket a legjobb módszerek szerint szerkesztik, mert olvasmányosak, lekötik az olvasók figyelmét.

Uhlik Rudolf, a Panoráma főszerkesztője az idegenforgalmi útikönyvekről, mint a magyar könyvkiadás új profiljáról beszélt. Ismertette az útikönyvek szerkesztésével járó sokrétű munkát, amelynek egyik jellem-

zője, hogy az ezernél több magyar várost és községet bemutató könyv adatait nemcsak a szakemberek egész sora, hanem kilencszáz tanács is ellenőrizte.

A Magyarország útikönyv negye-

11 nyári egyetem

A legtöbb ország azon igyekszik, hogy az üdülési lehetőségeken túl különböző programokkal hívja fel magára a külföldiek figyelmét. Nálunk a fődínyben a szabadtéri színpadok műsorai, operai előadások, hangversenyek, folklór bemutatók stb. nyújtanak szórakozást. Nem utolsó sorban pedig a nyári egyetemek, amelyek különböző ismeretekkel gyarapítják a résztvevők tudását, műveltségét.

A nyaralással egybekötött tanulás szervezését — mint már többször megírtuk — a Tudományos Ismeretterjesztő Társulat (TIT) vállalta magára. Munkája olyan eredményes volt, hogy a magyarországi nyári egyetemek bekerültek a nemzetközi kulturális események sorába.

A Tudományos Ismeretterjesztő Társulat nyári egyetemeire tíz év alatt nemcsak kontinensünk különböző országaiból, hanem Észak- és Dél-Amerikából, Japánból, Ausztráliából is jelentkeztek résztvevők. Az európai országok közül a két német államból, Ausztriából, Olaszországból, Franciaországból, Dániából, Hollandiából, Finnországból rendszeresen jöttek csoportok végighallgatni az előadásokat s közben pihentek, kirándultak, szórakoztak.

A belföldi közönség figyelmét mindaddig nem nagyon keltették fel ezek a hasznos és okos programok. Még azokét sem, akiknek — foglalkozásukhoz tartozóan — kívánatos lett volna egyik-másik előadássorozaton résztvenni. Nem minden keserűség nélkül jegyezte meg a TIT egyik szervező munkatársa: „Ha ezeket az előadásokat külföldön rendeznék, úgy a magyarok jelentkezése a legnagyobb országokét is felülmúlná.”

A TIT ez évben két olyan egyetemet szervezett, amelyek elsősorban a belföldieknek szóltak. Egyik a Szegeden tartott Pedagógiai Egyetem volt, ezen ifjúsági problémákkal foglalkoztak. A főleg pedagógusokhoz, kutatókhoz intézett jelentkezési felhívás hangsúlyozta, hogy: „az ifjúság meggyorsult testi és szellemi fejlődése korunk egyik legjellemzőbb tünete. A meggyorsult

dik kiadása négy nyelven jelent meg és pedig százezer példányban, ebből 38 ezer magyar nyelvű.

Az élénk érdeklődéssel kísért sajtótájékoztatón az útikönyv sikerét maguk az újságírók igazolták, akik szorgosan lapozgattak a sok remek képpel, térképpel illusztrált 860 oldalas könyvben.

(—)

fejlődés hatással van mind az ifjúság társadalmi-politikai helyzetére, mind a felnőttek és az ifjak viszonyának alakulására, mind pedig a nevelés tartalmára, módszereire.”

Belföldieknek szólt az ugyancsak Szegeden rendezett Művelődéstudományi Nyári Egyetem is. Ennek fő témája volt: „A művelődés szerepe a szocializmusban.”

Hazánkban ebben az évben tizenegy nyári egyetem működött az ország különböző részein, különböző programokkal. Az előadásokat tudósok, egyetemi tanárok, szakemberek tartották, a résztvevő hallgatók számára sokféle szórakozási lehetőségről, kirándulásról gondoskodtak és módot adtak üdülésre, pihenésre is.

Közel fél évszázaddal ezelőtt Debrecenben nyitották meg az első nyári egyetemet, amelynek résztvevői a magyar nyelvet akarták megtanulni, vagy már meglevő ismereteiket továbbfejleszteni. A debreceni Nyári Egyetemnek ez a jellege ma is megmaradt. Az előadások színhelye a kellemes, erdős környezetben fekvő Kossuth Lajos Tudományegyetem központi épülete. Ez évben az utolsó előadást augusztus 21-én tartják.

A „Duna-kanyar Művészeti Nyári Egyetem” színhelye Esztergom, ez évi témája volt: „A zenei anyanyelv használata és az aktív zenélés Kodály pedagógiai elvei alapján.” Gyulán tizedszer került sor az „Esziperantó Nyári Egyetem” megrendezésére, amely egyben alkalom volt a különböző nemzetiségű esziperantisták találkozására is. Sopronban az erdészettel foglalkozók, Budapesten a közgazdászok, Keszthelyen a mezőgazdászok, Egerben a műemléki szakemberek számára rendeztek Nyári Egyetemet. Pécsen a „Népek Barátsága Nyári Egyetem” címet viselte az előadássorozat. Érdeklőség, hogy erre éppen úgy jelentkeztek értelmiségi dolgozók, mint háziasszonyok. Utolsóként — augusztus 24-én nyitják meg Szombathelyen a „Savaria Nyári Egyetem”-et, amelyen művészeti és történelmi előadásokat tartanak.

(—)

MI LESZ VELED, RÓMAI?

Beszéljünk a *Rómairól*, vagyis arról a partról, amelyet a pestiek, akik szeretnek az árnyat adó, hús fák alatt megbúvó hétvégi nyaralókban pihenni, vagy a vállalat üdülőjében vikendezni, egyszerűen csak — *Rómainak neveznek*. Rómainak, jelezve, hogy valami köze van ennek a partnak az egykori derék római légionáriusok tanyájához, hiszen a főváros kedvelt Duna-parti vikendstrand vidékére nem is lehet másképpen kijutni, csak *Aquincumon* keresztül.

Am Aquincum után, künn a Rómain az embernek olyan érzése támad, mintha megállt volna az idő azóta, hogy tovagyalogtalt innen a nagy római birodalom vitézei, hátrahagyva maguk után a rendezetlen állapotot, törmelékét, piszkot, szennyvizet.

Az első Római-parti igazság: a Római — ellentétben a prospektusokban olvasható megállapítással — *nem paradicsoma sem az evezősöknek, sem a fürdőzőknek*. Ellenkezőleg: bosszúsága annak a sokezer ide érkező, a város meleg poklából menekülő pestinek, aki arra számít, hogy idekint pihenhet, gondtalanul kikapcsolódhat, elbújhat a város lassan már elviselhetetlen zajnyúge elől.

A pesti százazrek a HÉV-vel vagy a 34-es autóbusszal utaznak a Rómaira. A HÉV-kocsikban még csak valahogy elviselhető a bumlizás, de ami az autóbuszban történik, ezekben a feszesre tömött bádogdobozokban, amelyek a Miklós utcából úgy gurulnak végig a Nánási úton át a végállomásig, mint valami felforrósított heringes konzervdoboz — kibírhatatlan időtöltés, az idegek fortissimoig feszített, pattanásig srófolt állapota. Úgy, hogy valóságos megváltás kiszállni a 34-esből és ekkor már kétszeres oka van a pesti embernek, hogy menedéket, pihenősarkot, hús szigetet, „elfalazott világot” keressen magának a Római-parton.

Am alig tesz az autóbusz állomásától néhány lépést a Római-parton, következik a szomorú felismerés: *a Római hosszú évek óta Csipkerózsika-álmát alussza*, tehát tetszhalott, elhanyagolt az egész part, éppen azok a berendezések, létesítmények hiányoznak, amelyek annyi enyhét, kedvet, nyugalmat, fáradságot szüntető pihenőt adnának.

Pedig kevés olyan világváros van a Földön, mint Budapest, amelynek Duna-mosta két partján a fürdők láncfűzére után még egy „ráadás”, *csaknem öt kilométer hosszúságú*

zöld sáv következik évszázados fákkal, régi kertkultúrával gazdagítva, csónaktanyákkal, itt-ott vendéglőkkel, hajóállomással élénkítve a partvidék változatos arculatát. No és a túlsó parton, szemben a Rómaival ott a sziget, folytatásaként a Dunakanyar vadregényes vízvilágának.

Mindez: örökség. *Az újkori Római alig gazdagodott valamivel, alig épült, inkább csak konzerválódott, vagy vesztett régi lehetőségeiből.*

Az egyik legnagyobb gond: elégtelen a kereskedelem munkája, a vendéglátás színvonala gyenge, mindössze egy-két ütött-kopott zöldségesbódé jelenti a Római-parti emberek bevásárlási lehetőségét.

E központi helynek — általában „evezős sörkert” néven tartják számon a rómaiak — szomszédságában három büfét, egy eszpresszót és a sörözőt találjuk. Ezek forgalma az előbbi „bevásárló-központnál” is nagyobb, s a buszból dühösen kiszálló, elpillelt pesti csaknem fejest ugrik a sörözők hosszú sorába, hogy melegét először belülről csillapítsa. Csaknem ezzel a felkiáltással: *biztos ami biztos, ugyanis a Duna, ez a nagy folyó, amely bőségesen öntözhetné, hűsíthetné a pestiek százazreit — a Római partnál használhatatlan.* Olyan szennyes a víz, hogy abban nem szabad az egészségére vigyázó embernek megmártóznia, úszni pedig egyébként sem lehet, annyira veszélyes. Így hát *a Duna csak a partról „élvezhető”, csak nézni szabad, és hosszan elmerengeni, mi lett ebből a vízből, amely csak látszatra víz, közelről, vagy a laboratórium analitikus kémcsövében ijesztően szennyes, mérgezett, fertőzött és önmagáról állítja ki a tilos, a használhatatlan, az élvezhetetlen jelzőt. Nem csoda: könyörtelen valóság, száz szennyvízcsatorna önti tartalmát a Dunába.* A partsáv alacsonyabb, mint kellene. Ha jön a magas víz — ilyen volt legutóbb 1965-ben —, elárasztja a Rómaid.

Megint egy „ha”... A Római-part *Budapest lidója lehetne*, ha kihasználnák adottságait, ritka jó lehetőségeit. Ebben mindenki egyetért a III. kerületi tanács vezetőitől kezdve a legilletékesebbekig, ám a Római-parti „ha” sem oldható meg *pénz nélkül.* A múlt évben még azt mondta Vörös Gyula, a III. kerületi tanács elnökhelyettese, hogy *600 millió forintba lenne szükség a Római-part fejlesztéséhez.* Ugyanis a Római-part általános rendezése, gátrendszer felépítése, illetve a szennyvízcsatorna-hálózat áthelyezése *legalább ennyibe kerülne.* A kerületi

tanácsnak viszont *mindössze félmillió forintja van egy-egy nyár szezonjára*, de ennyi pénz — csak ennyi folyik be az üdülőhelyi díjakból — édeskevés a nagy kérdések megoldására. Csupán ahhoz elegendő, hogy a legfontosabb és legsürgősebb problémákat, gondokat enyhítsék, mint például a közvilágítást és az utépítést.

Am az idén — mindannyian tudjuk — az építőanyag-árak tovább emelkedtek, így *a tavalyi hatszázmillió ma már ki tudja, mennyi.* Ez egyszersmind azt is jelenti, hogy tovább súlyosbodott — hiszen ma sincs több pénz a Római-part korszerűsítésére, mint a múlt évben — Budapest lidójának problémája. *Vagyis minden marad a régiben.*

Nagy kupacokban áll a szemét, amerre csak jár a látogató, gaz és törmelék „díszíti” az utat, a vízhez vezető lépcsők elhanyagoltak, a bátrabbak a régen szétesett lejáró-köveken lépegetnek, hogy mégis belemenjenek a vízbe egy kicsit fürödni, de mindez már az első lépés után kockázatos vállalkozás. Az embernek *olyan érzése támad*, ahogy végigmegy a Rómain — ha nem közlekednének errefelé az emberek, talán egy-két éven belül benőné a gaz az utakat, mert *nincs aki gondozza a területet.*

Útközben a Római-part 6–33. számú házak előtt egy táblát fedezünk fel: *fürödni szabad.* Ilyet találunk még három helyen. Másból szigorúan tilos, életveszélyes. Evezni is csak annak lehet, aki saját csónakkal rendelkezik, vagy abban az üdülőben lakik, ahol csónak is van. Bérelhető csónak alig akad messze a vidéken.

Csak egyetlen színfolt deríti fel az ide érkezőt: *szépek, rendezettek a vállalati üdülők.* Különösen az Országos Szeszipari Vállalat gondoskodik mintaszerűen területének ápolásáról.

Immár Római-parti sláger, évenként vissza-visszatérő refrén: *mi lesz veled Római?* Unalmas, elkopott újságcímekből zsgorodott kérdéscsomó már ez, amelyet végre ki kellene bogozni, hogy megoldódjon a Római-parti probléma és a Budapestiek lidója valóban a pihenő százazrek paradicsoma legyen. *Rendezni kellene a partot.* El kellene venni vagy húsz-harminc métert a Dunától, ezt a megnyert területet feltölteni, egy új, kiegyensúlyozott sávot építeni rajta és ez máris kitűnő kiinduló alap lehetne a pesti lidó megteremtéséhez.

Békés Attila

A spanyol idegenforgalmi politika

Spanyolország legfontosabb exportparágája az idegenforgalom, s a hatóságok jelentőségének megfelelően kezelik. Fejlődése egybeesett a nagy gazdasági fellendüléssel. Míg 1960-ban csak 6 millió látogató lépte át a spanyol határt, addig 1970-ben számuk már elérte a 24 milliót. Ennek megfelelően 297 millió dollárról 1,68 milliárd dollárra emelkedett a turizmus évi devizabevétele. Ez az összeg pedig az azonos év kereskedelmi mérleghiányának 84 százalékát fedezte! Az egy turistára eső devizakiadás 48-ról 70 dollárra emelkedett.

E látványos folyamatnak több összetevője van. Spanyolország természeti szépsége, kellemes klímája, tengerpartja, a fejlett tőkés országokhoz való közelsége, egzotikussága megfelelő háttérrel teremtett az idegenforgalom növekedéséhez. Az országot a tömegturizmus célpontjává viszonylagos olcsósága tette. Az ország előnye e tekintetben vetélytársai fölött még ma is megmutatkozik, bár az elmúlt évek áremelkedései bizonyos mértékben rontottak versenyképességén. Drágítja az országot az is, hogy múlt év decemberében a pesetát mérsékelten felértékeltek. A szállásköltséget tekintve — a *Financial Times* felmérése szerint — Madridnál csak Belgrád olcsóbb. Míg például Párizsban egy Hilton-szintű szállodában 39,5 dollárba kerül egy vendégnap (reggelivel), addig ez Madridban 11,95 dollárból megoldható. A városi élet költségeit egy képzelt kirándulás kalkulációjának alapján egy táblázat hasonlítja össze. Így már megmutatkozik az áremelkedések hatása. A képzelt „fogyasztói kosár” *Amsterdamban*, *Bécsben* és *Helsinki*ben is olcsóbb, mint Madridban. Ráadásul a „kosár” árának évi emelkedése éppen Spanyolországban a legmagasabb: 47,31 százalék.

Mindez arra mutat, hogy az olcsóságnak Spanyolországban előbb-utóbb végeszakad. Persze ez nem jelenti azt, hogy az ország a jövőben nem lehet a tömeges idegenforgalom célpontja. A jelenlegi szálláshely-megosztás ennek az igénynek megfelelő. Az 1970. december 31-i kimutatások szerint a 8244 hotel és fogadó 53 százaléka egyszobos. Az össz-szobamennyiségnek csupán 3,5 százaléka ötszobos kategóriájú. A vizsgált év végén — minden elhelyezési lehetőséget figyelembevéve — 2 930 000 szoba szolgált idegenforgalmi célokat, de ebből több, mint 2 millió magánháznál állt rendelkezésre. Ami az étkezési lehetőségeket illeti, az elmúlt évtized végén 17 745 étterem működött, 58 százalékkal több, mint tíz évvel korábban. Az olcsóbb étkezést biztosító kávézók és bárók száma viszont — több mint kétszerese az 1961-esnek.

Az idegenforgalmi statisztikákat vizsgálva néhány probléma azonnal szembetűnő. Például a látogatók száma szezonálisan rendkívül egyenlőtlenül oszlik meg. Januárban — továbbra is 1970-es adatokat figyelembevéve — csak 820 000 turista járt Spanyolországban. A vendégek száma ezután feltűnően emelkedik, augusztusban eléri az 5,2 milliót, majd decemberben 1,1 millióra esik vissza. Pénzben ez úgy fejeződik ki, hogy júniustól szeptemberig terjedő időszakra esik a devizabevételek csaknem 50 százaléka. Mindez a turizmus területi megoszlásában is jelentkezik. Nyáridőben a fő úticél természetesen a tengerpart, így az ország egyes vidékei nincsenek megfelelően bekapcsolva az idegenforgalomba. A különbség meglátszik a szállodai ellátottságban is. A már említett 8244 szállodából és fogadóból a *Baleárok*on 1498, *Gerona* tartományban 928 — ez a szám kissé csalóka, a tartomány ugyanis egy tengerparti és egy hegyvidéki részből áll és utóbbi fejlesztése még várat magára —, *Barcelona* tartományban 775, míg a *pireneusi Leridában* csak 141 szálló és fo-

gadó található. Érdekes képet ad a külföldi turisták ország szerinti megoszlása is. A vendégek 60 százaléka a „szomszédos” Angliából, Franciaországból és Portugáliából jön, az NSZK-ból látogatók száma növekszik viszont a legdinamikusabban.

Erről az alapról tárgyalja a turizmus távlati helyzetét Spanyolország III. Fejlesztési Terve, mely az 1972—75-ös időszakot fogja át. Figyelembevéve a nagy európai tőkés országok gazdasági növekedését, Spanyolország részesedését az OECD-országok idegenforgalmában, a nemzetközi turizmus emelkedését és egyéb szempontokat, — 1975-ben 38,8 millió turista látogatását várják Spanyolországban, 2,8 milliárd dollár bevétellel. Ez az emelkedés 1970-hez képest 11 százalékos évi növekedést jelentene. E cél megvalósítása természetesen új létesítményeket követel. A látogatók megnövekedett száma — a terv szerint —, 718 617 új szálláshely létesítését teszi szükségessé. A kiegészítő létesítményeket tárgyalva a terv — egyebek között —, 241 új utazási iroda, 3960 étterem, 21 515 kávézó és bár, valamint 366 új bikaviadal-stadion (!) létesítését tartja szükségesnek. Mindez 190 085 új munkaalkalmat teremt.

Nézzünk most meg néhány viszonyszámot. A terv négy éve alatt a turisták száma 8,4 millióval emelkedik, tehát kb. minden 12 új turistára egy újonnan létesített szálláshely jut. Az egy főre eső bevétel 1975-ben 73 dollár lesz, ami 1970-hez képest mérsékelt emelkedést mutat.

Ezek a terv számszerű előirányzatai. Konceptiója abból indul ki, hogy a hagyományos indítékok mellett növelni kell Spanyolország szerepét a nemzetközi konferenciák rendezésében, nagyobb hangsúlyt kell adni az ország kulturális-művészeti vonzerejének, a kereskedelmi célú utazásoknak (pl. vásárok). Át kell alakítani az idegenforgalom szezonális szerkezetét, növelni kell a téli turizmus jelentőségét. Fejlesztésre váró területek: a *Sierra Nevada*, *Sierra de Guadarrama* és különösen a *Pireneusok*. Ez természetesen komoly infrastruktúrális beruházásokat igényel. *Lerida* és *Gerona* tartományokban új utak és — figyelembevéve a charter-forgalom megnövekedett jelentőségét — repülőterek építése válik szükségessé. Új idegenforgalmi centrumok létesülnek a tengerpartokon is, *Almeria* és *Huelva*. E vidék fejlesztésénél a terv a víz és villanyhálózat párhuzamos bővítésének szükségességét hangsúlyozza. Meg kívánják javítani az üdülővidékek orvosi ellátását is ez különösen a *Costa Brava-ra*, a *Baleárokra*, a *Kanári-szigetekre*, *Alicante* és *Malaga* tartományokra vonatkozik. A terv foglalkozik a természeti kincsek megővésének kérdésével, a tervidőszakban partvédelmi munkálatokra 1,4 milliárd pesetát szánnak (1 dollár = 64 peseta), ezt az állam és a helyi hatóságok fedezik.

A fentiek érzékeltetik, hogy a középtávú terv célkitűzéseinek megvalósítása meglehetősen beruházásigényes. Az Állami Tervbizottság véleménye, hogy a hagyományos idegenforgalmi központokban eszközrendező beruházásokat a hazai és külföldi-magántőke elvégzi, hiszen azok költség-haszon alapon rentábilisak. A tervezett beruházások döntő részét így a terv a magánsektorra hagyja, a 244,8 milliárd peseta összberuházásból az állam csak 6,52 milliárd pesetát juttatna. Az állam részt vesz a propagandamunkában, idegenforgalmi szakemberképzésben sőt maga is létesít üdülővárosokat, motelokat, közvetve pedig az ún. hotelhitelek támogatja a nem állami szállodaépítést.

Gonda György—Lőrincze Péter

Új térképek az idegenforgalmi hivatalokban

Megnövekedett idegenforgalmunk lebonyolítása ma már elképzelhetetlen figyelemfelkeltő, jól tájékoztató, könnyen kezelhető térképek nélkül. Idegenforgalmi hivatalaink jelentős része a *fokozódó térképírást felismerve*, egyre nagyobb számban jelentette, illetve jelenteti meg térképes kiadványait, amelyeknek egyike-másika újszerűsége, ötletessége, színei, esetleg különleges papírányaga miatt külön említést érdemel.

A Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatalé a kezdeményezés érdeme, amikor a Kartográfiai Vállalattal *antikizáló stílusban* elkészítette a megye színes térképét. A hangulatos megoldású térkép madártávlatból mutatja be a megye településeit, közlekedési hálózatát és a történelmi nevezetességekre a széleken elhelyezett grafikák hívják fel a figyelmet. Kitérő ötlet volt ennek a jól sikerült, rövid idő alatt két kiadást is megért térképnek *levelezőlap formában* való megjelenítése is.

Megyéjüknek színes, térképes ábrázolásában nem maradtak el Zala, Somogy, Baranya, Bács-Kiskun és Szabolcs-Szatmár megye idegenforgalmi hivatalai sem, mert gondoskodtak olyan izléses térképekről, amelyek a nevezetességeket *topográfiai helyükhöz kötötten*, színes grafikus ábrázolással mutatják be, hogy ezáltal még jobban tájékozottassák az oda érkező turistákat. Külön dicséretet érdemel a Baranya megyei Idegenforgalmi Hivatal, amely az idei szezonra már a *második fajta*, az előzőnél színesebb és gazdagabb tartalmú megyetérképét adta ki.

A tetszetősebb külsőhöz nagy mértékben hozzájárult a különleges, *úgynevezett préselt vagy granulált műnyomópapír* alkalmazása, amely papírfajta az utóbbi időben a külföldi prospektusok divatos anyaga lett. Ezen a hófehér, *zsugorított műbőrre emlékeztető* papíron ugyanis a nyomdafesték színei különleges élnépséget, fényt kapnak.

Tudomásunk szerint a Kartográfiai Vállalatnál előkészületben van a Békés megyei Idegenforgalmi Hivatal megrendelésére a megye színes idegenforgalmi *plakáttérképe* is. Reméljük, az ötletes és szép kezdeményezés további követőkre talál, és rövidesen hazánk minden megyéjéről láthatunk idegenforgalmi térképet. Amíg ez megvalósul, addig az Országos Idegenforgalmi Tanács gondoskodik arról, hogy az egész országról és Budapestről együttesen jusson a turisták kezébe egy-egy kisalakú, de jól használható térképes leporelló.

Kevesen tudják, hogy a Kartográfiai Vállalat nemcsak térképeket készít, hanem *színes fényképekkel és apró térképvázlatokkal tarkított leporellókat és füzeteket* is előállít. Elég itt utalnunk a nagy sikert aratott *Pannónia Magazinra*, amely kitűnő propagandafüzetnek bizonyult, vagy a Pannónia Vállalat szállodáit népszerűsítő leporellókra. A Heves megyei Idegenforgalmi Hivatal is a térképes leporellók ötletét kívánja hasznosítani, amikor térképes levelezőlapjainak és színes fényképeknek felhasználásával Heves megyéről és Egerről készített leporellókat.

Miután az első, a szomszédos országok városait, tájait bemutató térképes *levelezőlap*tömbök megjelentek az üzletekben, lapunkban üdvözöltük ezt a hasznos újdonságot, amely a külföldre utazó turistáknak kínálja a lehetőséget, hogy már az *indulás előtt forintért* megvásárolhatják szükséges levelezőlapjaikat.

A térképes levelezőlapok gondolata azonban — úgy látszik — többeknek is megtetszett. A *gyulai* Városi Tanács művelődési osztálya például önálló tömböt készített a városról, és ezt teszi a Jurisich Művelődési Központ is *Köszegről*. Dicséretes az olyan áldozatkész együttműködés, amely például a Békés megyei térképes levelezőlap tömb megalkotása érdekében létrejött. A megyei Idegenforgalmi Hivatal, az IBUSZ és a Megyei Tanács összefogásának eredményeképpen jelenhet meg a *Rév- és városait* bemutató tömb, amely — a már ismert hasonló kiadványokat követve — két részből áll: az elküldhető térképes levelezőlap és a feladónak visszamaradó, a levelezőlap kicsinyített mását tartalmazó részből. Ez a visszamaradó rész a turista számára *hasznos információkat* is tartalmaz.

A térképes levelezőlapok sokszor helyettesítik a várostérképeket, de egy nagyobb városban az idegen számára teljes és pontos eligazítást mégsem adhatnak. Eppen ezért néhány idegenforgalmi hivatal nem várt, hogy majd valamikor a tanács vagy valamelyik terjesztővállalat készített várostérképét, hanem a Kartográfiai Vállalatnál maga rendelt várostérképét, és *megállapodott, hogy az elkövetkező években konkurrens kiadványt a Kartográfia nem készít*.

Így látott napvilágot a pécsi Idegenforgalmi Hivatal kiadásában Pécs, a Hajdú-Bihar megyeiben Debrecen térképe, valamint a közeljövőben jelenik meg a Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Idegenforgalmi Hivatal kiadásában *Miskolc* térképe is. A pécsi Idegenforgalmi Hivatal Pécs várostérképén kívül egy várost

bemutató plakátot is megjelentet, amelynek színein a *Zsolnay-motívumokból* álló szalag figyelemfelkeltő keretbe foglalja a legfontosabb nevezetességeket kiemelten ábrázoló, perspektív várostérképét.

A pécsiekről szólva nem szabad figyelmen kívül hagyni azt a rendkívül eredeti megoldást, hogy az idegenforgalmi hivatal kezelésében levő tv-torony-eszpresszó és -kilátó *belépőjegyű* olyan perforált és számozott, a várost és a tornyot bemutató térképes levelezőlapot hoztak forgalomba, amely *együttal levelezőlap is, emléklap is, meg belépőjegy is*, Erdemes megjegyezni, hogy ilyen emléklap megoldású térképes levelezőlapot — igaz nem belépőjegyként — a Győr-Sopron megyei Idegenforgalmi Hivatal is kiadott, és merthogy a térkép *Pannonhalmát* ábrázolja, az ottani kirendeltségen árusítja.

A Budapesti Idegenforgalmi Igazgatóság a közelmúltban ismét megjelentette a fővárosról készített soknyelvű színes prospektustérképét, és úgy hírlik, hogy *Buda, Pest és Óbuda egyesítésének centenáriuma*ra újabb térképes kiadványokkal fog jelentkezni.

A Borsod-Abaúj-Zemplén megyei Idegenforgalmi Hivatal *minden évben más és más tájat* kínál a látogatóknak. Hatéves programjában először *Jósvafő-Aggtetek*, majd *Miskolc és a Bükk*, az idén pedig *Tokaj-Hegyalja* szerepel. A hatéves program minden pontjához egy-egy plakát is készült, illetve készült. Először még csak egy fénykép került a plakát központjába, később már ötletes, az egész felkínált tájat bemutató, *szemléletes domborzatrajzú* térkép, amely a plakátra tekintőknek azonnal felkelti érdeklődését.

A sok szép idegenforgalmi térkép felvillantása után tegyünk említést a Kartográfiai Vállalat új, saját kiadványáról, az *egylapos magyar autótérképről* is, amely újszerű hajtásával hívja magára a figyelmet. Ennek az ügyes térképnek élettartama a korábbiaknak sokszorosa, ugyanis a műnyomókarton-borítóba helyezett térkép egy vágási és hajtogatási ötlet felhasználása révén *nem törik ki, és így nem is szakad el*. Erdemes tehát kézbe venni ezt az új autótérképét, annál is inkább, mert a borító az idegenforgalmi igény programjairól is rajzosan, térképszerűen informál.

Rövid áttekintésünkkel képet adtunk idegenforgalmi térképeink legjaváról, illetve a legújabbakról. Reméljük, sikerült az új térképek iránt felkeltőnk az érdeklődést az idegenforgalmi szakemberekben és a turistákban egyaránt.

H. E.

Az „Idegenforgalom” útikalauza

SOMOGY MEGYE

I.

Somogy megye a Balatontól délre, a magyar—jugoszláv határig húzódik. Területe 7000 km². Főbb tájegységei: Belső-Somogy, Külső-Somogy és a Zselicség.

A megye idegenforgalmi szempontból legjelentősebb tájegysége a Balaton déli partja, amelyet útikalauzunk első részében ismertetünk. A szokásostól eltérően ezúttal nem ABC-sorrendben, hanem Szabadifürdőtől Balatonberényig, a földrajzi elhelyezkedés szerint ismertetjük az egyes üdülőhelyeket.

SIÓFOK—SZABADIFÜRDŐ

Az M—7-es műút és a Budapest—Nagykanizsa vasútvonal találkozásánál fekvő üdülőtelep, amely közgazgatásilag Siófokhoz tartozik. Főnyes partja különösen alkalmas gyermekek nyaraltatására.

Megközelítés

A Budapest—Nagykanizsa-i vasútvonalon és az M—7-es műúton közelíthető meg. Távolsága Budapesttől 110 km.

Szálláshelyek

Fizetővendéglátó-szolgálat a Siótour balatonszabadi kirendeltsége kezelésében, június 1-től szeptember 15-ig. Megbízott Dancsó Dóra, telefon: 11-478. — „Ifjúság” Camping Sóstón, I. oszt., 2240 férőhely. Nyitva: május 15-től szeptember 10-ig. Telefon: 11-471. 120 fő számára bungalow-k, 48 fő számára nyaralóházak.

Ellátás

Pihenő Étterem a vasútállomás mellett.

Szórakozás

Pihenő Étterem, zenés szórakozóhely.

Kirándulások

Balatonszabadi-Sóstó, a vasútállomástól kb. egy órai sétaútra. Siófok, kb. 40 percnyi távolságra.

SIÓFOK

A déli part „fővárosa”, lakóinak száma 17 000. 1968 óta város, nyáron hatalmas forgalmat bonyolít le.

Megközelítés

A Budapest—Nagykanizsa-i vasútvonalon és az M—7-es műúton. Távolsága Budapesttől 115 km. — Autóbuszjáratok: Budapestről, Kaposvárról, Székesfehérvárról, Veszprémből, Pécsről, Barcsról és Szekszárdról. — Hajójáratok: a tó minden pontjával összeköti.

Szálláshelyek

Hotel Balaton, Hotel Lido, Hungária, Vénusz, Hotel Európa, Napfény-szálló (télen is üzemel), Motel (Kinizsi u.) a Pannónia Vállalat kezelésében. Vezetője Róna Györgyné, telefon: 10-897. — Fizetővendéglátó-szolgálat a Siótour kezelésében (főiroda: Szabadság tér 6., Tel.: 10-800, 10-801, kirendeltség a Petőfi-sétányon,

tel.: 10-892. — Camping: „Kék Balaton”, 800 férőhely, nyitva június 1-től augusztus 31-ig, telefon: 10-851.

Ellátás

Fogas étterem, II. o., Fő u. 63. — Motel étterem, I. o., Kinizsi u. — Csárdás étterem, I. o., Fő-út — Utas-ellátó, vasútállomás — Kis Mackó, Mártírok útja — Konzumtourist a Lido szállónál — Matróz csárda, hajóállomás — Délibáb étterem, Batthyány u. — Balaton cukrászda, I. o., Szabadság tér — Borharapó, I. o., Fő u. 63.

Szórakozás

Eden-bár, I. o., Petőfi-sétány — Tünde-bár, Batthyány út — Pipacs-bár, hajóállomás — Fogas eszpresszó, Fő-út.

Kertmozi, Mártírok útja — Szabadtéri színpad, Dimitrov-park, ORI-rendezvények — Kézilabda és röplabda pályák a Dimitrov-parkban — vitorlás, vízisí, lovaglóiskola.

Látnivalók

Víztorony a Szabadság téren, épült 1912-ben. — Beszédes József Múzeum, a vízgazdálkodás történetét mutatja be. — Kálmán Imre egykori lakóháza, emlékért őrző kiállítás a Kálmán Imre sétány 5-ben.

Idegenforgalmi szolgáltatások

A Siótour, a Somogy megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatalának központja a Szabadság tér 6. sz. alatt található. Telefon: 10-800, 10-801, telex: 22-4002. IBUSZ kirendeltség a Fő utcában, telefon: 11-481. Mindkét utazási irodában fizetővendéglátó-szolgálat, utaztatás, valuta-beváltás és információs szolgálat. Nyitva egész évben. A Siótour Hungária-kirendeltsége a nyári szezonban a szállodasoron (Petőfi-sétány) naponta nyitvartart, telefon: 10-892.

ZAMÁRDI

Nagyon régi település, már a középkorban is híres bortermelő hely. Ma 10 km hosszan elnyúló üdülőszora, messzire benyúló homokos strandja népszerű nyaralóhelyé teszik.

Megközelítés

Az M—7-es műútról leágazással, vasúton a Budapest—Nagykanizsa útvonalon közelíthető meg. Távolsága Budapesttől 125 km.

Szálláshelyek

Touring Hotel, 130 fő részére, a Petőfi utcában. Üzemel májustól szeptemberig, telefon: 31-086. — Fizetővendéglátó-szolgálat a Siótour kirendeltsége kezelésében, Kossuth L. u. 12. — Autós camping a szántódi rév előtti partszakaszánál. Nyitva: június 8-tól augusztus 31-ig, telefon: 31-163. 1200 férőhelyes.

Ellátás

Önkiszolgáló étterem a Petőfi utcában — Paprika csárda.

Látnivalók

Barokk templom, épült 1774-ben, északi falában vörösmárvány sírkő. — Fő u. 56., 60., 67., régi, jellegzetes balatoni parasztházak.

SZÁNTÓD

A megye legrégebb településeinek egyike. Már 1267-től a mai nevén ismert. Évszázadokig a tihanyi bencés apátság birtoka.

Megközelítés

Az M—7-es műúton és a Budapest—Nagykanizsa-i vasútvonalon. Távolsága Budapesttől 128 km.

Szálláshelyek

Fizetővendéglátó-szolgálat a Siótour szántódi kirendeltsége kezelésében, Szántódi u. 15. — *Camping* a révnél, I. oszt., 600 férőhely, telefon: 31-159. — *Touring Hotel* a rév mellett, 50 kétágyas szobával.

Ellátás

Rév-csárda és bár — *Kék tó étterem* — *Birka-csárda* — *Mackó eszpresszó*.

Látnivalók

1741-ben épült *kastély* az M—7-es műúttól délre. Az épségben maradt műemléki együttes cselédházakat, több ezer hl bor tárolására alkalmas T alakú pincét, XIX. századi istállókat és gazdasági épületeket őriz.

BALATONFÖLDVÁR

Az eredetileg is üdülőhelynek tervezett település nevé a vaskori földsáncoktól kapta. A század elején kezdett kiépülni, jelenlegi arculata az 50-es évekre alakult ki.

Megközelítés

Az M—7-es műúton és a Budapest—Nagykanizsa vasútvonalon. Távolsága Budapesttől 129 km.

Szálláshelyek

Magyar Tenger camping, I. oszt., 1200 férőhely. Nyitva: május 15-től szeptember 15-ig, telefon: 40-240.

Ellátás

Balatonyöngye étterem, II. oszt., — *Önkiszolgáló étterem* — *Kukorica csárda*, I. oszt., Budapesti út — *Motel étterem*, I. oszt. — *Kilátó presszó*.

Szórakozás

Keringő-bár — *Kertmozi* — *Szabadtéri színpad* — *Sportolási lehetőségek*: minigolf pálya, vitorlázás, vízisí. — *Siótour Klub* a Motel-sétányon, nyitva május 13-tól szeptember 15-ig, naponta 9.00—13.00-ig és 15.00—23.00-ig. Hétfőn folklór, szerdán hangverseny, pénteken divatbemutató.

Kirándulások

Kedvelt kirándulóhely a közeli *Kőröshegy*, gótikus templomának hangversenyei népszerűek. — A kerekí *Fehérvárának* XIV. századi romjai a kaposvári műúton érhetőek el.

BALATONSZÁRSZÓ

70 éve üdülőhely. József Attila tragikus halála révén az irodalomtörténetben is szerepet kapott.

Megközelítés

Az M—7-es műúton és a Budapest—Nagykanizsa vasútvonalon (30. sz. menetrendi mező). Távolsága Budapesttől 130 km.

Szálláshelyek

Turistaszálló, Fő u. 30. Telefon: 392. Nyitva: június 1-től szeptember 15-ig. Szálláshely: 60. Napi szállásdíj személyenként 17,— Ft. — *Fizetővendéglátó-szolgálat* a Siótour kezelésében, megbízott Vadász Józsefné, Bartók Béla u. 54. — *Túra camping*, II. oszt., 300 személy részére. Nyitva: június 1-től augusztus 31-ig.

Ellátás

Strand étterem — *Vén Diófa vendéglő*, Kossuth u. — *Büfé és cukrászda* a vasútállomáson.

Látnivalók

Református templom, épült 1810-ben, klasszicista stílusban. — *Népi lakóház* a Szőládi u. 14. sz. alatt. — *József Attila emlékmúzeum* a József Attila utcában.

BALATONSZEMES

Régi múlttal rendelkező község, már az 1332-es pápai jegyzék is említi. Ma fejlődő, látogatott üdülőhely.

Megközelítés

Az M—7-es műúton, valamint a Budapest—Nagykanizsa-i vasútvonalon. Távolsága Budapesttől 138 km.

Szálláshelyek

Lido Motel, nyitva április 30-tól szeptember 30-ig. Telefon: 45-112. Szállás személyenként és naponként 40,— Ft, elő- és utószezonban kedvezmény. — *Fizetővendéglátó-szolgálat* a Siótour kirendeltsége kezelésében, Rákóczi út 12. — *Hullám camping*, I. oszt., 2400 személy részére. Telefon: 45-116. Nyitva: július 1-től augusztus 31-ig. — *Vadvirág camping*, 1200 személy részére. Nyitva: július 1-től augusztus 31-ig. Telefon: 45-114.

Ellátás

Vigadó étterem, Ady E. u. — *Kis Tücsök eszpresszó-étterem* — *Mókus cukrászda*, Kisfaludy u.

Látnivalók

Postamúzeum a műút mellett. A XVIII. századból származó épület egykor a Székesfehérvár—Nagykanizsa közötti postajárat fontos állomása volt. A barokk löistállóból helyreállított oszlopos épületben posta- és bélyegtörténeti kiállítás látható. — *Katolikus templom* a Fő u. 23. sz. alatt. A közel 600 éves épület kőcsipkés ablaka és támpilléres falai gótikus jellegre utalnak. Értékes darabja az épségben maradt XVI. századi reneszánsz pasztofórium. — *Bagolyvár*: romantikus épület, helyén az egykori Bolond-vár állott. Neve a török—magyar harcokból ismert.

Kirándulások

A vasútállomástól a sárga jelzést követve *Rúd-pusztára* jutunk. Az egykori templom romját 1962-ben tárták fel. A környéken a középkorban virágzó falu állott. A 8—10 méter magas templomfalak már 1332-ben itt magasodtak. — Balatonszemes kikötőjéből kellemes hajókirándulás tehető a tó bármely pontjára.

(Folytatás a következő számban)

(—)

KÖNYVSZEMLE

BALATON

BALATON

Kis fotóalbum, melyben a Corvina a Balatonról készült fényképekből gyűjtött össze egy csokorra valót. Tarr László rövid előszava a legfontosabb tudnivalókra szorítkozik, a Balaton bemutatását a képek nyújtják. Elsősorban a külföldiek körében számíthat népszerűsége.

Rácz Endre:

FERTŐD

Reprezentatív fotóalbum, a Corvina jelentette meg. Rácz Endre 65 kiváló minőségű fekete-fehér fotója az egykori Eszterházy-kastélyt és környékét mutatja be. Dr. Marót János előszava ismerteti a hajdani Eszterháza történetét és segít eligazodni a képek között. A fertődi kastély egyre növekvő népszerűsége fokozza a kiadvány aktualitását.

FERTŐD

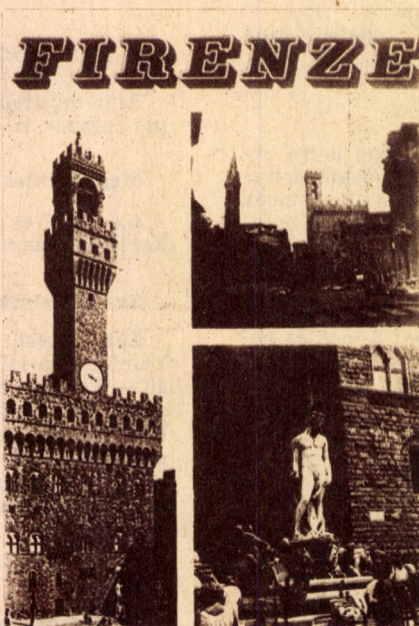
RACZ ENDRE

CORVINA

Wellner István:

FIRENZE

A Panoráma Külföldi városkalauzok c. sorozatának legújabb könyve. Részletesen és olvasmányosan ismerteti Firenze történetét, a Művészettörténeti áttekintés című fejezet megkönnyíti az eligazodást a város számos építészeti és művészeti emléke között. A részletes útikalauzon túl fontossági sorrendet is felállít a szerző; mit nézzünk meg, ha több, és mit, ha kevesebb időt tölthetünk a városban. A fekete-fehér fotóillusztrációk részben a szerző, részben olasz fotósok munkái. Gyakorlati tudnivalók, névmutató és térkép egészíti ki a könyvet.

FIRENZE

NYUGAT-DUNÁNTÚLI IDEGENFORGALMI TÁJÉKOZTATÓ

Győr-Sopron, Vas és Zala megye idegenforgalmi hivatalainak közös kiadványa. Ismerteti a három megye jelentősebb idegenforgalmi foga-dóhelyeinek megközelítési, szállás-és étkezési lehetőségeit, idegenfor-galmi szolgáltatásait, látnivalóit, szórakozási és kulturális érdekességeit. Jól szerkesztett, áttekinthető és könnyen kezelhető kiadvány. Eliga-zítást nyújt a három megyébe látogató turistáknak, segítséget ad üdü-lési, kirándulási programok összeál-lításához. A kiadvány ezúttal már másodikban, bővített kiadásban je-lent meg.

NYUGATDUNÁNTÚLI IDEGENFORGALMI TÁJÉKOZTATÓ

Kolta János:

PÉCS

Második kiadásban jelent meg a Panoráma gondozásában Kolta János könyve. A magyar városokat ismertető sorozat e kötete — az előzőkhöz hasonlóan — jól szerkesztett, szépen illusztrált kiadvány. Pécs részletes bemutatásán túl megismer-tet a városkörnyéki kirándulási lehe-tőségekkel, az idegenforgalmi szol-gáltatásokkal és a kulturális, szóra-kozási lehetőségekkel. A térképmel-léklet megkönnyíti az eligazodást a városba látogatóknak.

(r.)

PÉCS

UTAZÁSI PROGRAMOK

1972 SZEPTEMBERÉBEN

TÁRSASUTAZÁSOK

Szept. 2—3. Hortobágy—Debrecen (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 359,— Ft.

Szept. 2—3. Sárvár—Ják—Bükk (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 363,— Ft.

Szept. 2—3. Szeged—Baja (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 348,— Ft.

Szept. 2—3. Szigetköz—Bakony (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 379,— Ft.

Szept. 3. Dobogókő—Visegrád (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 110,— Ft.

Szept. 3. Siófok—Tihany (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 138,— Ft.

— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 377,— Ft.

Szept. 9—10. Miskolc—Bükk—Mátra (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 344,— Ft.

Szept. 9—10. Sümeg—Badacsony (másfél nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 278,— Ft.

Szept. 9—10. Veszprém—Bakony (másfél nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 265,— Ft.

Szept. 10. Szegedi városlátogató túra (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 164,— Ft.

Szept. 10. Kirándulás a Pilis-hegységbe (1 nap, gyalogtúrával egybekötött)
— Részvételi díj ebédrel 94,— Ft.

Szept. 10, 24. Kecskemét—Szarvas (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel 142,— Ft.

Szept. 16—17. Bükk-fennsík (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 335,— Ft.

Szept. 17. Zirc—Pannonhalma (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 146,— Ft.

Szept. 17. Székesfehérvár—Tác—Vencel-tó (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 103,— Ft.

Szept. 17. Ráckeve—Kalocsa—Szeliditő (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 124,— Ft.

Szept. 17. Fót—Börzsöny (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 95,— Ft.

Szept. 17. Kirándulás a Bakonyba (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 145,— Ft.

Szept. 17. Kirándulás a Börzsönybe (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel 80,— Ft.

Szept. 23—24. Szarvas—Gyula (2 nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 345,— Ft.

Szept. 23—24. Aggtelek—Jósvafő (másfél nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 344,— Ft.

Szept. 24. Veszprém—Csupak—Balatonfüred (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 128,— Ft.

Szept. 24. Kirándulás a Cserhát-hegységbe (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 118,— Ft.

Szept. 24. Soproni városlátogató túra (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 192,— Ft.

Szept. 24. Kirándulás a Bakonyba (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel 130,— Ft.

Szept. 30—okt. 1. Kirándulás bükk-i tájakra (másfél nap)
— Részvételi díj teljes ellátással és belépőkkel 267,— Ft.

Kellő számú jelentkező esetén minden vasárnap: Mátra—Parád (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 118,— Ft.

Jelentkezés: a lakóhelyhez legközelebb eső IBUSZ-irodában.

Szept. 1. Pécs—Siklós—Harkány (1 nap) — Autóbusz kirándulás, indulás Siófokról
— Részvételi díj strandolással, városnézéssel, ebédrel, borozással 280,— Ft.

Eger madártávlatból

Szept. 2, 8. Jachtkirándulás a Balatonon — Indulás Siófokról
— Részvételi díj magyaros ebédrel, cigányzenés borkóstolóval 227,— Ft.

Szept. 3. Pincester — Esti autóbusz kirándulás Siófokról
— Részvételi díj szalonnasütéssel, borkóstolóval 90,— Ft.

Szept. 4. Piroska party — Esti autóbusz kirándulás Siófokról.
— Részvételi díj vacsorával, borkóstolóval 135,— Ft.

Kalocsa főutcája

Szept. 3. Miskolctapolca—Lillafüred (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 160,— Ft.

Szept. 3. Pécs—Mecsek (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 180,— Ft.

Szept. 3, 17. Gerecse—Vértess (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 104,— Ft.

Szept. 3, 17. Nagyvázsöny—Tihany (1 nap)
— Részvételi díj ebédrel és belépőkkel 140,— Ft.

Szept. 8—10. Alföldi tájakon (2 és fél nap)

Szálloda az Alacsony-Tátrában

A Hotel-Continental Brnoban

Szept. 5. Gorsium — Félnapos kirándulás Siófokról Székesfehérvárra, a római ásatások színhelyére
— Részvételi díj 125,— Ft.

Szept. 6. Herend — Egésznapos autóbusszkirándulás Siófokról Veszprémbe, Herendre, Nagyvászonyba
— Részvételi díj ebéddel és bor-kóstolóval 170,— Ft.

Szept. 8. Hévíz — Autóbusszkirándulás Siófokról
— Részvételi díj belépőjeggyel, ebéddel 150,— Ft.

Szept. 9. Bugac — Indulás Siófokról
— Részvételi díj lovasbemutatóval, kocsikázással, ebéddel a bugaci csárdában 380,— Ft.

Jelentkezés: a Siótour utazási irodáiban: Bp. VII., Wesselényi u. 26., Siófok, Szabadság tér 6., Kaposvár, Május 1. u. 7., Balatonlelle, Szt. István u. 1., Nagyatád, Széchenyi tér 23., Barcs, Bajcsy Zs. u. 74., Balatonboglár, Dózsa Gy. u. 13.

KÜLFÖLDI UTAZÁSOK

Szept. Kijev—Ogyessza—Kijev — Utazással együtt 10 nap, utazás repülővel és gyorsvonattal
— Részvételi díj 2600,— Ft + költőpénz.

Szept. Kijev—Szocsi—Kijev — Utazással együtt 15 nap, utazás gyorsvonattal
— Részvételi díj 3150,— Ft + költőpénz.

Szept. Moszkva—Leningrád—Moszkva — Utazással együtt 11 nap, utazás gyorsvonattal
— Részvételi díj 2550,— Ft + költőpénz.

Szept. Kamcsia — Utazással együtt 12 nap, utazás gyorsvonattal
— Részvételi díj 2700,— Ft + költőpénz.

Szept. Mamaia — Utazással együtt 8 nap, utazás repülővel
— Részvételi díj 2700,— Ft + költőpénz.

Jelentkezés: EXPRESS IFJÚSÁGI ÉS DIÁK UTAZÁSI IRODA (Bp. V., Szabadság tér 16. T.: 317-777)

Szept. 3—7. Szlovák körutazás (5 nap)
— Részvételi díj 1718,— Ft.

Szept. 8—14. Brno—Prága (6 nap)
— Utazás autóbusszal
— Részvételi díj 2084,— Ft.

Szept. 20—23. Bratislava—Brno—Bratislava (4 nap) — Utazás autóbusszal
— Részvételi díj 1389,— Ft.

Szept. 7—14. Leningrád—Moszkva (8 nap) — Utazás repülővel
— Részvételi díj 3640,— Ft.

Szept. 17—23. Leningrád (7 nap) — Utazás repülővel
— Részvételi díj 3175,— Ft.

Szept. 17—24. Zakopane (8 nap) — Utazás vonattal és autóbusszal
— Részvételi díj 1750,— Ft.

Szept. 18—24. Erdélyi körutazás (7 nap) — Utazás autóbusszal
— Részvételi díj 2500,— Ft.

Jelentkezés: BUDAPESTI IDEGENFORGALMI IGAZGATÓSÁG (Bp. V., Roosevelt tér 5. T.: 380-581)

Okt. 3—13. Moszkva—Tbiliszi—Jereván—Kijev — Utazással együtt 10 nap, utazás vonattal és repülővel
— Részvételi díj 4800,— Ft + költőpénz.

Okt. 13—27. Szovjet Közép-Ázsia — Utazással együtt 15 nap, utazás repülővel
— Részvételi díj 7800,— Ft + költőpénz.

Okt. 4—11, 16—23. Kijev—Moszkva — Utazással együtt 8 nap, utazás vonattal
— Részvételi díj 2700,— Ft + költőpénz.

Okt. 3—12. Kijev—Leningrád—Moszkva — Utazással együtt 10 nap, utazás vonattal és repülővel
— Részvételi díj 3600,— Ft + költőpénz.

Okt. 2—8, 10—16, 18—24. Moszkva—Leningrád — Utazással együtt 7 nap, utazás repülővel és vonattal
— Részvételi díj 3500,— Ft + költőpénz.

Okt. 1—6, 5—10, 10—15, 15—20, nov. 4. Moszkva — Utazással együtt 6 nap, utazás repülővel.
— Részvételi díj 2700,— Ft + költőpénz.

Okt. 14—17, 21—24. Uzsgorod — Utazással együtt 4 nap, utazás autóbusszal
— Részvételi díj 1200,— Ft + költőpénz.

Okt. 2—8, 10—16, 18—24. Leningrád—Moszkva — Utazással együtt 7 nap, utazás repülővel és vonattal
— Részvételi díj 3500,— Ft + költőpénz.

Okt. 14—18. Bukarest — Utazással együtt 5 nap, utazás repülővel
— Részvételi díj 1850,— Ft + költőpénz.

Okt. 1—7, 9—15. Sinaia — Utazással együtt 7 nap, utazás repülővel és autóbusszal
— Részvételi díj 2300,— Ft + költőpénz.

Okt. 3—9, 7—13, 11—17, 15—21, 19—25, 23—29, 27—nov. 2. Gyilkos-tó — Utazással együtt 7 nap, utazás autóbusszal
— Részvételi díj 1900,— Ft + költőpénz.

Okt. 4—9, 9—14, 14—19, 19—24, 24—29, 29—nov. 3. Üdülés a Magas-Tátrában — Utazással együtt 6 nap, utazás vonattal és autóbusszal
— Részvételi díj 1600,— Ft + költőpénz.

Okt. 2—5. Prága — Utazással együtt 4 nap, utazás repülővel
— Részvételi díj 1600,— Ft + költőpénz.

Okt. 4—9, 8—13, 12—17, 16—21, 20—25, 24—29, 28—nov. 3. Szlovák—lengyel Tátra — Utazással együtt 6 nap, utazás autóbusszal
— Részvételi díj 1700,— Ft + költőpénz.

Okt. 5—13, 12—20. Üdülés Szász-Svájcban (Sebnitz) — Utazással együtt 9 nap, utazás vonattal és autóbusszal
— Részvételi díj 2100,— Ft + költőpénz.

Jelentkezés: a lakóhelyhez legközelebb eső IBUSZ-irodában.

HÍREK — HÍREK — HÍREK — HÍREK — HÍREK

Köszeg üdülővárossá fejlesztésének lehetőségeiről tárgyalt a Városi Tanács Végrehajtó Bizottsága. A város jelenleg az *üdülőhelyek* közé tartozik, 1975-ig azonban a magasabb kategóriába tartozó *üdülővárosi* szintre fejlődik. 120 személyes új szálloda, enyhíti a szállás gondokat. Az egykori Lóportoronyban megnyílik az *Alabárdos-étterem*, s könyvtárral is gazdagodik a város.

Warnemündében, a tengerparton, *Neptun* néven 19 emeletes szállodát nyitottak meg. Az *NDK Interhotel Vállalatának* hotelje 715 személyes, itt létesült az első, melegített tenger-vízzel működő fürdőmedencéje. A hotelnek 700 fő befogadására alkalmas kongresszusi terme is van.

A Hamburgban kiadott Deutsche Verkehrszeitung 1972. júniusi számának mellékleteként megjelent „*Tourist Information*”-ban olvastuk az alábbi hírt:

„*Nyíregyháza (Magyarország)*

Észak-kelet Magyarország egyik legnagyobb, 71 ezer lakosú városában, Nyíregyházán nemrég modern szállodát nyitottak. Az új épület, amely a „*Hotel Szabolcs*” nevet viseli, a városközpontban van. Nyíregyháza és környéke még kis távolságra van a turista-áramlás útvonalától, pedig vadregényes, erdős vidékeket kínál fürdési, üdülési lehetőséggel. A 7,5 hektáros Sóstó vizének gyógyerőt tulajdonítanak. Nem szűkölködik a vidék építészeti műemlékeiben sem.”

Külföldi lapokban magyarországi híreket olvasni mindig érdekes. Ismerve a lap híryanagát, amely a világ legexkluzívabb helyeiről és az idegenforgalom legrangosabb eseményeiről tájékoztat, a hír olvasása különösen örömdetes.

Új üzemanyagtöltő állomást helyeztek üzembe *Tolna* községben, a 6-os főközlekedési út mellett. Az öt töltőoszlopos állomáson a normálbenzinen kívül keveréket, szuper- és extraszuperbenzint, gázolajat és háztartási tüzelőolajat is árusítanak.

A svájci Zürich kantonban megnyitották az ország első kerékpártúra úthálózatát. *Zürich-Seebachtól* 20, 30 és 40 km-es szakaszokat különböző színű jelzésekkel láttak el, ezek nyújtanak tájékoztatást a fő- és mellékútvonalakon, térkép használata nélkül. A túrákon való részvételnél a

kerékpár hiánya sem akadály, bármely vasútállomáson napi 2,50 svájci frankért kerékpár bérelhető.

Pedagógiai múzeum nyílt Egerben. A *Ho Si Minh Tanárképző Főiskola* épületében kiállítás mutatja be a magyar oktatásügy, valamint a pedagógusképzés több évszázados történetét.

Róma tavaly is megtartotta vezető helyét az idegenforgalomban: 1971-ben 3,7 millió látogató kereste fel. A vendégek között csaknem kétfélmillió volt a külföldi. Az átlagos tartózkodási idő 3,3 nap volt.

Az idegenforgalom helyzetéről tárgyalt *Kecskemét Városi Tanácsának* végrehajtó bizottsága. A megyei Idegenforgalmi Hivatal jelentése szerint az E-5-ös főközlekedési útvonalon évente kétfélmillió tranzitutas halad át *Kecskeméten*. Ezenkívül nagyon sok külföldi érkezik egy napos látogatásra *Budapestről*, vagy a *Balaton partjáról*. *Budapestről* például a külföldi vendégek 27 százaléka látogat el a *Balaton déli partjára*, 21 százaléka a *Dunakanyarba* és 13 százaléka *Bugacra*. Érdekes, hogy a *Kecskemét-bugaci kirándulásra* érkező turisták 99 százaléka nyugati

A siklósi várfesztivál hagyománya, hogy minden alkalommal egy-egy új szoborral díszítik a nagyközség tereit, parkjait. Az idei várfesztiválon *Kanizsai Dorottya szobrát* állították fel. A szobor *Borsos Miklós alkotása* és a *várpalota előtti parkban, Kanizsai Dorottya füveskertjének közepén* helyezték el.

országokból érkezik. Az idegenforgalmi hivatal jelentése szerint fel kell figyelni a belföldi idegenforgalom nagyarányú növekedésére is, meg kell teremteni az autós turisták színvonalas ellátását, több üzletet, vendéglátó üzemet, szervizt, üzemanyagtöltő állomást kell létesíteni.

Prága ötletes újdonsággal növelte a szállodai helyek számát az idei nyári idényre: három hajószállodát rendezett be a *Moldva* folyó fővárosi partjain.

A szállodaárak 5–10 százalékos emelkedését jelentette be az *Olasz Szállodaszövetség, Bariban* megtartott ülésén. A drágulás okaként a szállodai személyzet 35–40 százalékos béremelését tüntették fel. *Olaszországban* emelkedtek az autópályas és kikötő-használati díjak, a *campingárak*, a vasúti menetjegyek és a *benzin* árai is.

Újjáépült a községi Jurisich-vár leomlott támfala. 1970. áprilisában csőtörés következtében 40 méter hosszan leszakadt a hatalmas tégla támfal, magával rántva a mellette húzó városi utat. Az újjáépítéssel helyreállt *Köszeg* belvárosának több, mint két éve megbolygatott közlekedési rendje is.

A Hivatalos Idegenforgalmi Szervezetek Nemzetközi Szövetségének (UIOOT) felmérése szerint 1971-ben az idegenforgalomból származó összes bevétel —, a közlekedési költségeket nem számítva — 19,9 milliárd dollár volt, amely 1970-hez képest 11 százalékos emelkedést jelent. *Európa* bevétele 12,3 milliárd dollár (14 százalékos emelkedéssel), *Észak- és Dél-Amerikaé* 5,5 milliárd dollár (6 százalékos emelkedéssel). A legnagyobb emelkedés a *Közel-Kelet* országaiban mutatkozik, ezek bevétele 340 millió dollár (21 százalékos emelkedéssel). *Afrika* 470 millió dollárt profitált, a növekedés az előző évhez képest 15 százalékos. *Dél-Ázsia* 150 millió dollár bevételt ért el (8 százalékos emelkedéssel), míg *Távol-Kelet és Óceánia* 1 milliárd dolláros bevételre tett szert, 4 százalékos visszaeséssel.

Az Országos Műemléki Felügyelőség anyagi támogatásával és szakembereinek közreműködésével *Borsodban* több mint húsz helyen vég-

— HÍREK — HÍREK — HÍREK — HÍREK — HÍREK —

zik a műemlékek helyreállítását a negyedik ötéves terv időszakában. Folytatják például a *sárospataki Rákóczi-várban* a külső védelmi árok feltárását, valamint az egykori vízi-kapu helyreállítását. Sor kerül a *miskolci avasi* és a *rudabányai* műemléki templomok helyreállítására. Belső világítást kap a román-kori *vízolyi* református templom, ahol az első magyar nyelvű bibliát nyomták. Rejtett fényforrásokkal világítják meg a templomban feltárt és konzervált XIII—XIV. századbeli freskókat.

Az NSZK turistái 12,6 milliárd márkát költöttek külföldön 1971-ben, 21,6 százalékkal többet, mint az előző évben. A turizmusból mindössze 5,5 milliárd márkáé bevétele származott, az idegenforgalmi mérleg tehát 7,1 milliárd márkáé deficitet mutat.

A nyugatnémet turisták által kedvelt célszörzökök 1971-ben sorrendben a következökök voltak: Ausztria, Olaszország, Hollandia és Spanyolország. Az NSZK-t felkeresö turisták nemzetiiségi sorrendje: USA, Olaszország, Ausztria, Franciaország.

Az angol kormány 22,5 millió font sterlingért adta el egy konzorciumnak az 1947-ben államosított Cook Utazási Irodát. A világ legrégibb

A Duna-kanyar kedvelt üdülöhelyén, Leányfaluon megnyílt a melegvízi strand. Az 1800 négyzetméter területű fürdő három medencéjét a korábban fűrt kút 56 Celsius-fokos, megfelelő hőmérsékletre hűtött vizével töltik fel. Egyelőre 1400 fürdőzöt fogad az új strand, de később tovább bővíti területét és újabb 50 méter hosszú medencét építenek.

utazási irodájának számító céget 1841-ben alapította Thomas Cook, vasúti kirándulások szervezésére. Jelenleg 245 fiökkel rendelkezik a világ országában.

Megszépül, új köntöst kap Pécs történelmi városközpontjában, a Sallai utcában álló Ferences templom, amelyet a múlt századokban többször átépítettek. A középkorban gót templom állt a helyén, a törökök dzsámivá, majd a XVIII. század első felében a ferencrendiek barokk templommá alakították át. Az egyházközség szerint néhány év múlva sor kerül a belső restaurálásra is.

Marseille-ben, a tenger partján üzembe helyezték a világ első víz alatti kötélpályáját. A hatszemélyes függőfülkék 20 méter mélységben, 15 perc alatt teszik meg az egykilométeres utat, bemutatva utasaiknak a csend világát. Itt említiük meg, hogy Ceylonban az idegenforgalmi szervek elhatározták egy 60 ágyas tengeralatti szálloda építését. A szálló szobáinak falát a tervek szerint üvegből készítik el.

Állványokkal vették körül, helyreállítják a népszerű egri minaretet. A középkori építmény állapotát erősen megviselte az idő, tufaköfalai meg rongálódtak. Az életveszélyessé vált épületet már két év óta nem látogathatják a kirándulók. Alapos vizsgálat után elkészült a minaret restaurálási terve.

A Himalája távoli és nehezen megközelíthető világát mindeddig nem fedezte fel a tömeges turizmus. Nemrég azonban japán mérnökök tervei alapján, hotellánc építése kezdődött meg Nepálban. Az első hatalmas szálloda már fel is épült 200 kilométerre az ország fővárosától, 3800 méterre a tenger szintje felett. A kivitelezés során a helyben fellelhető építési anyagokat használták fel: a falak vakolásához szükséges habarcs homokját például a kövek szétmorzsolásával állították elő.

Sopron öt év múlva, 1977-ben ünneplő várossá nyilvánításának 700. évfordulóját. A jubileumi előkészületeket már megkezdték. Tavaly a Városi Tanács és a Hazafias Népfőnt kezdeményezésére valamennyi társadalmi szervezet és kulturális intézmény bevonásával megalakították az előkészítő bizottságot, ezen

belül az emlékbizottságot, az intéző bizottságot és a munkabizottságot is.

A tervek között szerepel, hogy 1973-tól a jubileumig évente egy-egy kiadványt jelentet meg a város. A munkabizottság részletes tervet dolgozott ki az ünnepre készülö Sopron városképeének 1977-ig történő rendezéséről is.

Argentínában a mendőzai szállodások határozata alapján úgy kártalanítják a nyaralókat, hogy rossz időben nem fizetnek a szállodáért. Ingyen lakhatnak a vendégek ott tartózkodásuk 13. napján is, amikor egyébként sokan elutaznának a „szerecséitlen szám” miatt. Az új kedvezménynek máris foganatja van: a mendőzai szállodák állandóan tele vannak.

A Pécs Városi Tanács megtárgyalta és elfogadta a város idegenforgalmi távlati fejlesztésének koncepcióit. A mecsekalkjai városnak és környékének természeti szépsége, kultúr-történelmi emlékei vonzzák a hazai és külföldi vendégeket. Szállodák tekintetében viszont kedvezőtlen a város helyzete. Az idegenforgalmi fejlesztés távlati koncepciója 1985-ig határozza meg a fogadóképesség sokrétű fejlesztését. 1974-ig egy 110 szobás szálloda épül a városban. Figyelembe veszik a helybeliek pihenési, üdülési és szórakozási igényeit is.

Az olasz államvasutak bejelentette, hogy Fiumicino repülötér és Róma között vasúti összeköttetést terem. Ezért az Alitalia repülötéri szálloda építését határozta el. Az 1972-ben meginduló építkezés során 600 szobás, 1200 személyes, minden komforttal ellátott szálló épül „Aerohotel Róma” néven.

A Veszprém megyei Idegenforgalmi Hivatal idegenvezetöi tanfolyamának hallgatöi június végén vizsgáltak. A tanfolyam 38 hallgatöja magasszintű felkészültségről tett tanúbizonyítást: tizenhatan orosz, német, lengyel, román, angol és francia nyelven vizsgáltak. Az új idegenvezetöök már tevékenyen részt vesznek a nyári idegenforgalomban.

A legtöbb norvégiai Fjord-hotel növelte az elő- és utószezonai kedvezményeket: a június 1-e előtti és az augusztus 31-e utáni időszakban, háromnapos teljes penzió igénybevétele esetén 25 százalék engedményt ad.

— HÍREK — HÍREK — HÍREK

Az NSZK, Ausztria, Magyarország, Csehszlovákia, Jugoszlávia, Bulgária és Románia a szovjet Dunagőzhajózási Társasággal együtt „Dunatárségi Munkaközösség”-re léptek. A cél, hogy a dunamenti országok sajátos állami, kulturális és népművészeti látványosságainak lehetőségeire felhívják a figyelmet és azt propagálják. Első intézkedésük: angol nyelven 300 000 példányban közös prospektust adnak ki.

A borgátai termálfürdő vizéről sok száz elismerő és dicséret megjegyzést olvashatunk a fürdő vendégek könyvében. A fürdőt a *Borgátai Hévízhasznosító Társulat* szerény anyagi lehetőségeivel, az illetékes szervek hatékony támogatásával hozták létre 1968-ban. Népszerűségét bizonyítja évről évre növekvő látogatottsága. Ennek megfelelően most tovább építik, fejlesztik a fürdőt és környékét.

Iránban az idegenforgalom devizabevétel tekintetében az olaj, a szőnyeg és a gyapot mögött áll. 1971-ben a turizmusból származó bevétel 48 millió dollár volt, 18,6 százalékkal több, mint az előző évben. A szállodai vendégek száma az országos idegenforgalmi szerv, az INTO felmérése szerint 350 000 fő volt. Irán ez idő szerint 22 000 idegenforgalmi hellyel rendelkezik.

Csákányhegyen felavattak egy óriás méretű kilátót, melyről a Balatonig ellát az ember. Ezzel egyidejűleg átadták rendeltetésének az új autópihenőt is.

Elkészült Európa leghosszabb hídja, amely a *Kalmarsund-tengerszoroson* keresztül Svédországot köti össze *Óland* szigetével. A hat kilométer hosszú, középső részén 36 méter magas hidat öt évig építették és a tervek szerint ősszel adják át a forgalomnak.

A kormány határozatot hozott és a Belkereskedelmi Minisztérium pályázatot írt ki Aggtelek és a Mátrabükki üdülőtérületek távlati fejlesztéséről. A pályázatra a Borsod megyei Tanács is elküldte fejlesztési tervét. Egyebek között még több szálláshely, sportpályák, strand, nem utolsósorban pedig élelmiszer- és zöldség-pavilonok építését javasolják. A pályázat az idegenforgalomra való tekintettel javasolja még *Mező-*

kövesden, Zsóri környékén — melyet gyógyfürdővé nyilvánítottak —, további hétvégi házak építését. Sok száz telken már állnak a nyaralók, most újabb parcellák értékesítését határozták el. Kijelölték egy leendő turistaszálló és camping helyét is. Ifjúsági üdültábor kialakítását is előírja a pályázat.

Új vállalkozás alakult Franciaországban, a *Provoya*, amelynek székhelye Párizs. Azok a fiatalok, akik autóstoppal akarnak utazni, felhívják telefonon a vállalatot, s ez összehozza őket azokkal a gépkocsitulajdonosokkal, akik hajlandók magukkal vinni az autóstoposokat. Az új vállalat tevékenysége kétoldalú: egyrészt beszervezi a gépkocsi-tulajdonosokat, másrészt az autóstoposokat. Az autósok ilyen módon biztosítékot kapnak arra, hogy kedvükre való társasággal utazhatnak, s az utasok nem csalódnak a „vendéglátókban”.

Közel száz lakókocsival érkeztek osztrák turisták a *debreceni* campingbe. „Viszonzásul” a Debreceni Autóklub és a Cooptourist közös szervezésében, a debreceniek 16 gépkocsival látogattak Ausztriába. A félidőben tehát Ausztria vezet...

A TWA és a Pan-American példáját követve öt európai légitársasági társaság elhatározta, hogy „beszáll” a hotelüzletbe. A nyugatnémet *Luft-hansa*, az angol *BEA* és *BOAC*, a svájci *Swissair* és az olasz *Alitalia* megállapodtak, hogy 1978-ig számos európai nagyvárosban létesítenek luxushotelt. A tervek szerint a társaság első hoteljét *Londonban* nyitják meg 1973 márciusában; ugyanez év novemberében építik fel a hotel-láncolat *müncheni* és *párizsi* létesítményeit is.

Átadták rendeltetésének az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda székesfehérvári kirendeltségének új, kibővített helyiségét. Az új iroda tevékenysége is bővült. A bel- és külföldi utak szervezésén kívül repülő és vonatjegyek árusításával, valuta beváltásával is foglalkoznak.

Hintókat akarnak járatni Párizsban, a *Bois de Boulogne-ban*, hogy a turisták kocsikázhassanak a hatalmas parkban. Még van egynéhány a régi omnibuszokból, amelyek valaha

A Fonyód-bélatelepi campingben dr. Fodor János, a Somogy megyei Idegenforgalmi Hivatal vezetője és Lamprecht Gyula táborvezető köszöntötte a félmilliomodik külföldi campingezőt. A szerencsés nyertesek — egy NDK-beli család — először járnak Magyarországon. Az egyhetes ingyenes üdülés mellett hatalmas rózsákkal és borral teli ajándékosarat kaptak.

a városi forgalmat bonyolították le. Ezeket is be akarják állítani sétakocsikázásra.

Gazdag nyári programmal várja nyaralóit Velence-fürdő és környéke. A tóhoz közeli művelődési intézmények vezetői gondoskodnak az itt nyaralók szórakoztatásáról is. Képzőművészeti kiállítások, zenekari hangversenyek, népdalesték mellett az ifjúság számára beat-zene, a sport kedvelőinek kajak-kenu versenyt rendeznek.

Szocialista szerződést kötöttek a Balaton déli partján működő IBUSZ-irodák a vendégek jobb kiszolgálása érdekében. Később ezt a kapcsolatot bővíteni szeretnék, az északi parton működő IBUSZ és más utazási irodákkal.

Baráti látogatást tett Vas megyében Dr. F. Niederl stájer tartományi kormányfő és kísérete. Dr. Gonda György Vas megyei tanácselnökkel folytatott megbeszéléseik és ez a lá-

— HÍREK — HÍREK — HÍREK — HÍREK — HÍREK —

toogatás jelentősen hozzájárult a még szorosabb gazdasági, kulturális, tudományos együttműködéshez Szombathely és Graz között. Dr. Niederl kétnapos látogatása alatt megtekintette Szombathely és környéke több nevezetességét.

✦

Ülést tartott a Savaria Nyári Egyetem Tanácsa. Az idei előkészületek után arról számoltak be, hogy a Magyar Urbanisztikai Társaság támogatásával a Savaria Urbanisztikai Nyári Egyetem címet veszik fel.

✦

Jövőre lesz 900 éves Tokaj, ahol nagyszabású ünnepekre készülődnek. Díszszászó-avatást, jubileumi bélyeg- és képzőművészeti kiállítást rendeznek. És ami Tokajból nem hiányozhat: lesz borkiállítás, természetesen borkóstolóval egybekötve.

✦

A Borsod megyei Erdő és Fafeldolgozó Gazdaság vadaskertetét és parkerdőt létesít Jávorkút közelében. A Bükk-fennsíkot védett területté nyilvánították. Parkírozó területeket, pihenő- és szalonnasütő helyeket képeznek ki, helyre hozzák a megrongálódott útszakaszokat is. Mindehhez támogatást remélnék a megyei tanácstól, az Idegenforgalmi Hivataltól és a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Minisztériumtól.

✦

Megnyílt az Ifjúsági Park Szombathelyen. Üdítő italok és jó zenekarok biztosítják a fiatalok szombat és vasárnap délutáni szórakozását.

✦

Dr. Csanádi György közlekedés- és postaügyi miniszter és **Blagoj Popov** jugoszláv közlekedés- és postaügyi államtitkár felavatta a *gyékényesi közös határállomást.* A forgalom gyors lebonyolítása érdekében felújították a vágányhálózatot, korszerű tervvilágítást szereltek fel és a jugoszláv személyzet részére megfelelő elhelyezést biztosítottak. Ezzel lényegesen meggyorsul az Adria felé tartó forgalom.

A VIII. Hortobágyi Lovasnapok rendezvényeit a rossz idő ellenére több mint 25 ezren tekintették meg. A mátai lovaspályán 300 ló felvonulásában és versenyében, valamint a debreceni Népi Együttes műsorában gyönyörködhetek a nézők.

Szombathelyen felavatták a Hungarhotels új szállodáját, a Claudiuszt. A szálló 112 kétágyas, loggiás szobájának fürdőszobáit érrendszeri és reumatikus megbetegedésekre javított termálvízzel látták el. A szobákat görög és római motívumos stílbútorokkal rendezték be. A szálló étteremmel, eszpresszóval, bárral és különteremmel rendelkezik. Hatodik emeletén, — ahonnan festői kilátás nyílik a közepi hegyekre — napozó, zuhanyzó, fleckensütő és drinkbár várja a vendégeket.

Az Intourist és a Cooptourist utazási irodák vezetői megállapodást írtak alá az 1973. évben közösen szervezendő társasutazásokról. Jövőre mintegy 3000, nagyjából vidéki, szövetségi dolgozó látogat a Szovjetunióba, a Magyarországra érkező szovjet turisták száma is tovább növekszik.

A Cooptourist főleg szakmai utakat szervez — kereskedelmi, állattenyésztési, borászati, kertészeti stb. — szakembereinek csoportjait viszi a Szovjetunió több nagyvárosában megrendezésre kerülő nemzetközi kiállításokra, bemutatókra és „szövetségi békevonat”-ot indít Moszkvába.

A megállapodás lehetőséget nyújt arra is, hogy a két utazási iroda közösen, a megrendelő kívánsága szerint állítson össze speciális programokat.

✦

Az új, 14 kilométer hosszú Arlberg alagút építésére beruházási javaslatot fogadott el az osztrák építésügyi minisztérium.

A műszaki tervezés munkáinak költségeit 2,4 millió schillingben alapították meg. A tervdokumentációt 1972 októberéig készítik el, s az építési munkák beindítását 1973 nyarára tervezik. A költségek nagy részét valószínűleg az osztrák kormányának kell fedeznie.

✦

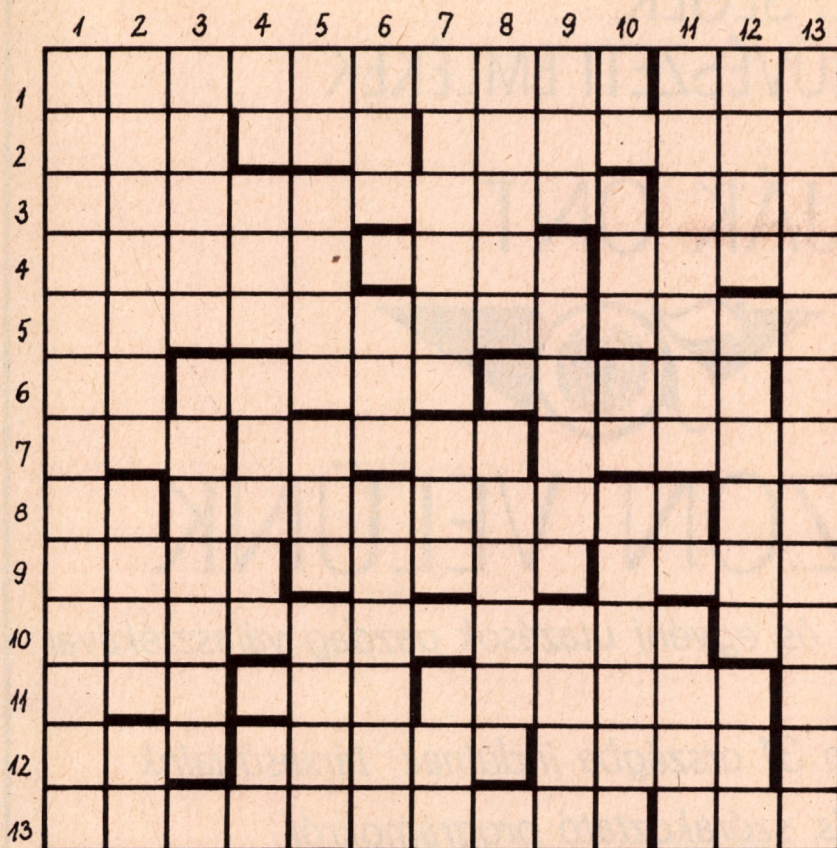
Emelkedett a Siótour vendégforgalma. Az 1972. első félévi statisztika összehasonlító adatai szerint a Balaton déli partján üdülők közül a legtöbben fizetővendéglátó szobákat vettek igénybe, majd a campingzők következnek 23 300 vendégnappal. Lényeges emelkedés, — 16 százalékkal — mutatkozik a nyaralóházak és a diákszállók igénybevételénél. A turisztaszállók és faházak iránti érdeklődés azonos a tavalyival. A félévi adatokból az is kiderül, hogy a 40 300 vendégből 32 300 belföldi volt.

Összesítve tehát a Siótour vendégei 1972 első félévében 337 ezer napot töltöttek el a Balatonnál.

✦

A Kemenesaljai Napok „Éneklő Ifjúság” kórustalálkozó Eötvös Loránd nevét vette fel *Cellődömölkön* a 2. számú általános iskola. A hagyományossá vált *Kemenesaljai Napok* ez évben gazdag programmal bővültek.

Keresztrejtvény

VÍZSZINTES: 1. Híres népdalköltő — Egy város nevének egyik fele (erről a városról szól a rejtvény). 2. Nagy madár Ausztráliában — Az Azori-szigetek 3/5 része — Gózhajó angolul. 3. Aranytollú író — Kanári-tenyészetéről híres (az első betű hiányzik). 4. Női név (de virág is) — Gyilkos — Nyilas istenség a görögöknél. 5. A város másik nagy írójának családi neve — Itt ömlik a Maros a Tiszába. 6. Mutató névmás — „Gondot vesz le róla” szinonímája — Együgyű. 7. Király franciául — Időhatározó kérdőszó — Kénye... szerint. 8. Igekövető (visszafelé) — A város fő nevezetességének első fele — A „bot”-nak egyik vége hiányzik. 9. Közismert autómárka — Nyáron rendszerint minden folyó ilyen — A hold idegen nyelven (keverten). 10. Szobrász és műve (Magyarországon ez volt az első nagybbszabású szobor róla) — Tojás németül. 11. Erdélyi folyó — Az arc egy része — Jeladás közismert idegen szóval. 12. Ismert bárkás — A hét görög bölcs egyike — Részlet németül. 13. 1700 elején volt utoljára ilyen égetés (visszafelé) — Egy betűvel megfelelni és pengetni kell.

FÜGGŐLEGES: 1. A 13. század-ból való nevezetesség. 2. Szerelmes olaszosan (ék. felesleg) — „Gondoz” szinonímája (ék. felesleg) — Fém. 3. Finn csodafutó (végén betűcsere) — A borbély borotváját ... (múlt

időben). 4. Kicsinyítőképző — Utca-burkolat anyag (névelővel) — Ritka női név — Sajátkezűleg. 5. Mesefilm címe — Amerikában: tanya — „Járom” szinonímája — Leggyakoribb vegyülete a kősó. 6. Amerikai költő — Ilyen mazurról írt operettet Le-hár — Már 16 van belőlük. 7. Világ-jelentőségű konfliktus szereplője — Irányjelző szó — „Fűszerez”. 8. Ázsia-kutató első neve — Prága híres épülete (ha egy betűt teszünk eléje). 9. Tíz angolul — „Halspferd” — Atlétikában szereplő szám. 10. Egyforma magánhangzó — Tengerben él — Igekövető — Súlycsoport az ökölvívásban (vissza). 11. Drágakő (ék. felesleg) — Ilyen a páva „h”-val — Kémnő családi neve. 12. Semmi — Kedvelt olasz dalénekesnő egyik neve — Ipari növény. 13. A város legszebb parkja.

Beküldendő: vízszintes 1., 3., 5., 8., 13. és függőleges 1., 13. — Beküldési határidő: szeptember 15.

Június havi keresztrejtvényünk helyes megfejtése: Zengővár, Nagymányok, Harkányfürdő, Zengővárkony, Mánfa, Pécsszabolcs.

Könyvjutalmat nyertek: Dr. Bíró Antalné, Gödre; Forgács Béla, Eger; Péter Józsefné, Sásd; Csanádi Csilla, Budapest; Horváth László, Dunaújváros.

Az ITSZ

(Idegenforgalmi Tájékoztató Szolgálat — Bp. VII., Rákóczi út 52., T.: 413-831) idegenforgalmi szakkönyvtára a legutóbbi időben ismét több közérdeklődésre, elsősorban pedig szakmai érdeklődésre joggal számítható kötettel gyarapodott. Az alábbiakban felsoroljuk ezek első csoportját.

Abella Miklós dr.

A balatoni üdülőkörzet infrastruktúrájának néhány idegenforgalmi szempontból jellemző vonása és a távlati fejlesztési tervek. Bp. 1971. 50 p. (Magyar Tudományos Akadémia Földrajztudományi Kutató Intézet. Közlemények 224.)

Budapest Enciklopédia

(Szerk. Tóth Endréné) Bp. 1970. Corvina, 463. p. illusztr.

Csatkai Endre

Sopron. (Kiad. a) Sopron, Városi Tanács, Bp. (1971.) Képzőműv. Alap, 157. p. illusztr.

Cseke László

Visegrád. 4. átd. kiad. (Bp. 1971.) Panoráma, 191 p. illusztr. + térkép. (Útikönyvek.)

Gerő László

Történelmi városrészek. (Illusztr. a szerző.) Bp. 1971. Műszaki Kiadó, 237 p. Bibliogr. 233—237 p.

Idegenforgalmi bibliográfia 1964—1970.

(Kiad. a) Belkereskedelmi Kutató Intézet. Bp. 1971. 166 p.

A Magyar Vendéglátóipari Múzeum Évkönyve

1. (1970. Szerk. Borza Tibor) 1970. 298 p. illusztr.

Pannonhalma

Fotó: *Alapffy Attila.* (Szöveg: *Dávid Katalin*) Bp. 1971. Panoráma. 29 +115 p. (Panoráma képeskönyvek)

Szeged

(Írták: *Antalfy Gy., Bálint A. stb.*) 2. kiad. (Bp. 1971.) Panoráma, 262 p. illusztr. 1 térk. mell. (Útikönyvek)

(—)

TERMÉSZETI SZÉPSÉGEK,
TÖRTÉNELMI, MŰVÉSZETI EMLÉKEK

VÁRJÁK ÖNT

UTAZZON VELÜNK

A társas és egyéni utazások gazdag választékával várjuk

*Ez évben 31 országba indulnak társasútjaink
Kulturális, szórakoztató programokról
gondoskodunk*

*Nyugdíjasok részére az őszi idényben
kedvezményes utakat szervezünk*

*Egyénileg utazók részére szállást, ellátást
biztosítunk*

*Számos átalánydíjas egyéni kiutazási programot
ajánlunk*

*A szocialista országokba induló 2000 Ft feletti
társasutaknál OTP-részletfizetési kedvezményt
adunk*

*Tájékoztatással, utazási tanácsokkal
készségesen állunk rendelkezésére*

Keresse fel irodáinkat

IBUSZ